

"PP CC vol dir Països Pagadors"

Jacint Ros i Hombravella és catedràtic de Política Econòmica a la Universitat de Barcelona i un dels economistes que millor ha estudiat les relacions fiscals entre Catalunya i l'estat. En aquesta entrevista defensa reduir la contribució a Espanya a la meitat.

Als catalans se'ns veu sovint a l'estat espanyol com escanyapobres que sempre volen més diners, però, amb dades a la mà, quina és la nostra aportació a l'estat i què en rebem?

—La majoria de comunitats autònomes espanyoles reben una subvenció neta de l'estat, en canvi, nosaltres som perdedors nets. És molt fort. Segons els darrers estudis que hem fet, aportem cada any, en els últims trenta o trenta-cinc anys, vora el 10% de la nostra renda en termes nets, és a dir el que paguem menys el que rebem de l'estat. A hores d'ara voldria dir més d'un bilió tres-cents mil milions de pessetes cada any.

—I a la resta dels Països Catalans, quina és la situació?

—Això és general a la resta dels Països Catalans, tot i que amb alguna matisació. Les Balears tenen un tractament, realment, de colònia. Per les estimacions que tenim, Balears aporta el 15% de la seva renda, net. L'estat hi fa poquíssimes coses. València, en canvi, menys, perquè estan en un nivell de renda que s'acosta molt al conjunt espanyol, tot i que les dades també poden quedar distorsionades pel pes de l'economia submergida. Però, en tot cas, és una aportació més moderada a l'estat, que hem estimat en un 3% o 4% de la seva renda.

A vegades, això de "PP CC" queda una mica estrany, però potser vol dir "Països Pagadors". A Espanya, això d'aconseguir la màxima taxa de creixement global i que els territoris més dinàmics no siguin estrangulats, això no s'exerceix. La hisenda espanyola és de les més redistributives territorialment i això té un límit, perquè estem estrangulats pel sector públic espanyol.

—I aquesta situació no depèn del color polític que tingui el govern espanyol?

—Amb molt poques variacions. És un tema sempre

inoportú. Sempre tenen dificultats pressupostàries. L'Ernest Lluch va treure unes dades a *La Vanguardia*, dient que si tothom anés a un sistema de concert, com el País Basc, a la hisenda espanyola, de sobte, li faltarien dos bilions de pessetes. Sempre serà inoportú, sempre tindrem compromisos europeus pel compliment del dèficit. Tenim mala peça al teler.

—Quines són les causes històriques d'aquest desequilibri en la balança fiscal?

—N'hi havia dues. Una, que érem riquíssims en termes relatius. A la Segona República, Catalunya tenia una renda que era una meitat superior a la mitjana espanyola. Als seixanta, encara estava molt distanciada. Però, actualment, una vegada treta l'aportació neta a l'estat, la renda per habitant a Catalunya es queda en un 14% per sobre de l'espanyola. Per tant, aquest xuclador ha anat fent la seva funció.

El País Valencià també estava un 25% per sobre de la renda espanyola i ara ja està al mateix nivell. Ja ho deia en Sardà Deixeus, no és un programa de cooperació per uns anys, és cada any. Potser s'ha tret alguna cosa més del PP, però és minso respecte a la xifra global del que hi aportem.

—Amb tot, també s'ha dit que el dèficit fiscal queda compensat pel superàvit comercial que tenim amb la resta de l'estat, no?

—Aquest és l'altre aspecte. En una economia tançada, com la dels anys quaranta o cinquanta, difícilment Espanya podia comprar a Catalunya més del que li venia sense aquesta reposició financera. Però ara estem en una economia oberta, no tenim pacte comercial amb Espanya. Totes les nostres vendes a Espanya es contrasten abans amb qualsevol altra oferta europea. El pacte comercial ha desaparegut des del 86-87 i, en canvi, el pacte fiscal continua essent el mateix.

"L'estat demana massa a Catalunya i, en canvi, ofereix relativament poc."

"Es tracta d'una contribució neta a l'estat fora de la mesura de les nostres possibilitats. Això provoca un empobriment continu."

MARC VILA

Com he expressat, fins i tot en polèmica amb alguns membres del PSC, per exemple, el superàvit comercial s'obté enviant mercaderies que es necessiten produir, és a dir, amb contrapartida. El dèficit fiscal, en canvi, és sense contrapartides. Imaginin-se que Alemanya o Japó, o les grans potències amb superàvit comercial, haguessin de retornar-lo fiscalment. A Alemanya ja es queixen per una aportació del 0,6% a Europa. I aquí parlem del 10%.

—Però, el problema és que paguem massa o que rebem massa poc?

—Que rebem massa poc. En despesa estatal per habitant, a Catalunya quedem massa per sota de la mitjana. En inversió pública hem estat molts anys a la meitat de l'espanyola. Un economista prou conegut de tots, en Fabià Estapé, deia que mai havia vist, a Madrid, el negociat contra Catalunya. Doncs, potser no és un negociat, pot ser una direcció general. Perquè això que sempre toqui la meitat sembla un pla, ja. Quan se sap que el rendiment, via utilització d'aquestes infraestructures, és molt superior aquí que en altres zones on no fan arrencar la inversió privada i tenen una utilització molt minsa. Hi ha llocs que tenen infraestructures gairebé sobredimensionades.

—I tota la culpa d'aquesta situació és de Madrid?

—Això ens porta a pensar per què durant la transició no vam obtenir el concert econòmic. Jo crec que Convergència, en el moment de la discussió de l'Estatut de Sau, ella sola no podia obtenir-lo. En Trias Fargas el va demanar en algun moment, però no crec que per la correlació de forces d'aquell moment poguessin tirar-lo endavant. I, és clar, el socialisme ha estat molt redistribuidor...

Jo crec que s'ha d'anar cap al concert solidari. La majoria de forces ho entenen, el més reticent és el PSC. Es tracta d'aportar, sí, però en una proporció més mesurada. La meitat en termes relatius, no una aportació del 10% del PIB, sinó del 5% o el 6%, això seria l'adient veient com funciona en altres llocs. Això voldria dir uns 600.000 milions de recursos addicionals cada any.

—Amb tot, a la resta d'Europa no passa també el mateix, que les regions riques contribueixen més al desenvolupament de les més pobres?

—La diferència està en la intensitat. La Llombardia, per exemple, respecte a la renda italiana, està molt per sobre de Catalunya a dins de la renda espanyola; i, en canvi, la contribució relativa és més forta a Catalunya. A més, des del punt de vista del mercat interior, del comerç, aquestes regions en treuen relativament més.

—I aquest dèficit fiscal, quines conseqüències té per a nosaltres?

—Ho anem notant. No tenim un sector públic adient, el tenim atrofiat. No podem fer la política social que caldria, fins i tot.

Es tracta d'una contribució neta a l'estat fora de la mesura de les nostres possibilitats. Això provoca un empobriment continu i un esgarrament, en el sentit que tenim una economia massa privatista, perquè el sector públic d'aquí no ens respon. Això ocasiona dèficits en infraestructures, en serveis socials.

—A més llarg termini, hi ha altres perills?

—Pot afectar la competitivitat futura. Un sector públic eficient i suficient és un factor de competitivitat del territori. Només cal pensar en les infraestructures. L'estat demana massa a Catalunya i, en canvi, ofereix relativament poc.

—Aquesta situació ha influït en l'endeutament que pateixen sobretot les administracions catalana i valenciana?

—És clar, parlar de l'endeutament de la Generalitat sense veure les condicions de finançament és una mica malintencionat. Fent una simulació, el deute que hi ha ara, en tres anys d'arreglar-ho una mica, quedaria absorbit. Amb un model de finançament semblant al del País Basc i Navarra, la pressió fiscal actual hauria de ser un màxim, mentre que la despesa pública hauria d'anar amunt, tot i que amb cura, i reabsorbir deute. I, segurament, es podrien recuperar fins i tot concessions d'infraestructures, és a dir, eliminar peatges.

Jacint Ros Hombravella diu que caldria anar cap a un sistema de finançament similar a la quota basca. Amb aquest sistema, es reduiria l'aportació a l'estat del 10% del PIB a un 5% o un 6%.

Toni Cañís